

Aan de vaste Kamercommissie SZW

Datum

8 juni 2018

Contactpersoon

Karen van Brunschot

Onderwerp

Algemeen overleg brede schuldenaanpak

14 juni 2018

Bijlage(n)

--

Doorkiesnummer

(06) 46 37 04 52

Ons kenmerk

FO18-045

Vaste Kamercommissie SZW

Geachte leden van de Kamercommissie,

Met interesse hebben wij de brief van staatssecretaris Van Ark van Sociale Zaken en Werkgelegenheid¹ van 22 mei jl. gelezen, waarin de brede schuldenaanpak wordt toegelicht. Evenals het plan waarin een en ander wordt uitgewerkt.

Het kabinet laat met deze brede schuldenaanpak zien, dat er in toenemende mate aandacht is voor armoede en schulden. Na een aantal zeer duidelijke en kritische rapporten van de afgelopen anderhalf jaar, onder andere van de WRR² en Nationale Ombudsman³, wordt actie ondernomen door dit kabinet. Dat is zeer belangrijk en dat juichen wij als brancheorganisaties Federatie Opvang, RIBW Alliantie en GGZ Nederland⁴ van harte toe.

Staatssecretaris Van Ark gaat met de Brede Schuldenaanpak een stap verder dan haar voorganger. Ze stelt in de brief aan de Tweede Kamer; 'Het Kabinet wil, dat meer mensen uit een uitzichtloze schuldsituatie komen en geeft daar hoge prioriteit aan'. Vandaar een brede aanpak schulden. Deze inzet wordt door onze branches als zeer positief gezien.

¹ 22 mei 2018, nr.431, Preventie en bestrijding van stille armoede en sociale uitsluiting.

² WRR-rapport Weten is nog geen doen, 2017.

³ Open Deur, Nationale Ombudsman 2016 (onderzoek naar de toegankelijkheid van de schuldhulpverlening).

⁴ Federatie Opvang (instellingen en ambulante begeleiding voor maatschappelijke opvang, beschermd wonen en aanpak huiselijk geweld), RIBW Alliantie (beschermd wonen en ambulante begeleiding), GGZ Nederland (GGZ-instellingen en ambulante begeleiding).

Ook het feit dat SZW optreedt als coördinerend ministerie voor andere departementen en organisaties in deze brede aanpak, juichen wij toe. In het Samenwerkingsverband Brede Schuldenaanpak hebben belangrijke partners vanuit verschillende achtergrond zitting, als NVVK (brancheorganisatie voor schuldhulpverlening en sociaal bankieren), WRR en Nationale Ombudsman, CAK, de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders, maar ook CJIB, UWV en Belastingdienst en SchuldHulpMaatje.

De breedte van de inzet is belangrijk. Het is immers ook een groot probleem, dat hier moet worden aangepakt. In de brief wordt de ernst van de situatie geschetst. Het gaat om grote aantallen mensen die forse geldproblemen hebben. Er zijn bijna 1,4 miljoen huishoudens met problematische schulden of het risico daarop. Bovendien wordt slechts een zeer klein deel van deze mensen daadwerkelijk geholpen. Slechts 193.000 huishoudens zijn bekend en geregistreerd bij schuldhulpverlenende instanties of via wettelijke schuldsanering natuurlijke personen. Dat is een wel zeer slechte score! De huishoudens die zich aanmelden komen bovendien lang niet allemaal in een schuldenregeling terecht. In 2017 zijn er 94.200 aanmeldingen geweest en maar 22.400 nieuwe regelingen gestart.

Bovendien zijn in de totale groep schuldenaren onze cliënten, vooral uit opvang, maar ook uit beschermd wonen en GGZ-instellingen, oververtegenwoordigd. Psychische problemen, LVB en laaggeletterdheid om maar enkele extra risicofactoren⁵ te noemen, spelen onze cliënten namelijk meer dan gemiddeld parten. En laten dat nu juist factoren zijn waardoor mensen enerzijds sneller in de financiële problemen raken en anderzijds de meeste drempels ervaren bij de toegang tot schuldhulp.

In de maatschappelijke opvang/beschermd wonen-instellingen van Federatie Opvang heeft 90% van de cliënten schulden. Zo'n 30% heeft een LVB-probleem en de groep laaggeletterden is groot. Er zijn nauwelijks mensen (geen cijfermateriaal beschikbaar) uit opvang en beschermd wonen die in een – regulier – schuldhulptraject zitten. Vrouwen in de opvang hebben vaak andere problemen. Ze waren bijvoorbeeld financieel afhankelijk en hebben totaal geen zicht op de inkomsten en uitgaven. Vaak speelt hier ook het probleem van (ex-)partners die op naam van vrouwen forse schulden hebben gemaakt.⁶

De actielijnen in de Brede aanpak zijn goed gekozen. Ze gaan in op de meest prangende problemen rondom armoede en schulden. Het gaat om Problematische schulden voorkomen (Actielijn 1), Ontzorgen en ondersteunen (Actielijn 2) – waaronder een vernieuwende aanpak en een verbeterd schuldhulpverleningstraject – en ten slotte, Zorgvuldige en maatschappelijk verantwoorde incasso (Actielijn 3), waarbij ook het Bestaansminimum moet worden beschermd. Dat sluit aan op de Meerjarenagenda Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang, waar het Kabinet zich uitspreekt om in de brede aanpak schuldenbeleid in te zetten op het voorkomen van snel oplopende schulden waarbij de overheid schuldeiser is.

Het uitgebreide 'Actieplan Brede Schuldenaanpak', geeft op tal van terreinen aan welke concrete stappen er worden gezet en welke initiatieven noodzakelijk zijn. Het is daarmee inderdaad een breed opgezette aanpak, waarbij een aantal concrete en zelfs soms gedetailleerde problemen worden benoemd en een oplossing wordt aangereikt. Daarmee geeft de staatssecretaris aan dat het vraagstuk van armoede en schulden door dit kabinet serieus zal worden aangepakt. Toch is er een aantal fundamentele zaken die onzes inziens niet worden aangepakt, of niet voldoende worden aangepakt.

Ook uit de reactie van NVVK en die van VNG blijkt dat enkele systeemproblemen drastisch moeten worden aangepakt, wil er echt sprake zijn van voldoende resultaat. VNG noemt de ingewikkeldheid van het huidige

⁵ Jaarverslag 2017 NVVK.

⁶ Factsheet Federatie Opvang en uitkomsten Quick Scan schulden Federatie Opvang en gegevens Fier.

inkomens-/incassosysteem van de overheidsorganisaties en het feit dat een groep mensen niet rond kan komen, als punten waarvoor het Rijk ook grotendeels zelf aan zet is, aldus VNG. 'De aangekondigde maatregelen in het inkomens-/incassosysteem zijn een stap in de goede richting maar ze zijn niet revolutionair. De ambitie van het kabinet zou moeten zijn: bestaanszekerheid van burgers te waarborgen. Op de lange termijn wil je dat kinderen zich hebben ontworsteld uit de generatiearmoede en dat alle systemen zo zijn ingericht dat het moeilijk wordt om schulden te maken en eenvoudig om jezelf financieel te blijven redden.'⁷

NVVK wijst tevens onder meer op het veel te complexe toeslagensysteem dat debet is aan problemen, vaak ernstige problemen en schulden. De rijksoverheid is de grootste schuldeiser.⁸ We spitsen ons hier toe op enkele hoofdproblemen die wij binnen onze branches bij een zeer grote groep cliënten⁹ tegenkomen.

1. Problemen met toeslagen
2. Stapeling van boetes
3. Opkopen van schulden heeft dramatische gevolgen
4. Rol gemeenten:
 - a. Preventie en vroege aanpak faalt
 - b. Toegang en kwaliteit Reguliere schuldhulp

1. Toeslagen als grote boosdoener

In de brede schuldenaanpak wordt onderkend dat het Nederlandse Toeslagenstelsel (te) complex is. Een ingrijpende aanpak, zoals wij graag zouden zien – net als de NVVK –¹⁰ ontbreekt echter in het plan. Mensen met een inkomen rond het minimum hebben recht op verschillende aanvullende inkomensbronnen, zoals de toeslagen. Wanneer er kinderen zijn heeft een huishouden ten minste 7 verschillende bronnen van inkomen die op verschillende momenten in de maand binnenkomen. Het toeslagensysteem van de Belastingdienst is te complex. In de schuldhulpverlening is de Belastingdienst niet voor niets verreweg de meest voorkomende schuldeisers. Mensen krijgen vaak niet de toeslagen die ze nodig hebben en kunnen daardoor in een armoedeval komen. Ook bij fundamentele toeslagen als huurtoeslag vormt dit een probleem. Zeker waar sprake is van bijvoorbeeld kortdurende huurovereenkomsten speelt dit probleem. De huurtoeslag wordt niet toegekend of teruggevorderd. Het gaat dan om mensen die vanuit bijvoorbeeld de opvanginstelling naar zelfstandige – tijdelijke – woonruimte gaan met begeleiding, voordat ze echt permanente zelfstandige woonruimte krijgen. Ook worden toeslagen vaak verkeerd uitgekeerd. In dit laatste geval, is het met name de terugvordering die mensen acuut in de problemen kan brengen. Vaak zijn de bedragen hoog en is terugbetalen vrijwel onmogelijk wanneer mensen een minimuminkomen hebben. We zouden dan ook graag zien dat er een fundamentele keuze wordt gemaakt door dit Kabinet om genoemde situatie te doorbreken.

- Kan de staatssecretaris aangeven hoe zij het toeslagenstelsel wil vereenvoudigen en welke mogelijkheden er zijn om bij onterecht ontvangen toeslagen een milde regeling te treffen.

2. Stapeling van boetes

⁷ Reactie VNG op Brede Schuldenaanpak 2018.

⁸ Reactie NVVK op Brede Schuldenaanpak en Jaarverslag 2017.

⁹ Voor de opvang geldt dat 90 % problematische schulden kent. Het gaat vaak om wel 20-40 duizend euro.

¹⁰ NVVK –reactie brief staatssecretaris schuldenaanpak: ambities zijn goed, maar lossen niet voldoende op (23 mei 2018).

Het systeem van stapeling van boetes leidt in veel gevallen tot extreme bedragen, waar aanvankelijk slechts een klein boete openstond. Het probleem van de stapeling moet niet worden onderschat. Het gaat hier zowel om CJIB-boetes, waarbij vorderingen snel hoog oplopen, als de wanbetalersregeling voor de zorgverzekering. In voorlopige reactie op de motie Ellemeet en Dik-Faber¹¹, wordt het voornemen uit het Regeerakkoord genoemd om stapeling van bestuurlijke premies te maximeren. In de brede schuldenaanpak wordt verder een handreiking gedaan. Om te voorkomen dat stapeling ontstaat, zal de mogelijkheid worden geïntroduceerd om verkeersboetes onder de 225 euro in termijnen van 75 euro te kunnen betalen. Dat is op zich positief. Echter, hoe bereik je juist ook de groep die door de problemen zoveel stress ervaart, dat brieven niet worden geopend, laat staan de administratie op orde heeft. De stapeling van boetes op zich zal moeten worden aangepakt. Stapelingen van boetes zet niet aan tot betalen. Dit is onzes inziens niet afdoende geborgd in het voorliggende plan.

Direct contact met schuldenaren wordt als een belangrijk punt in de brede schuldenaanpak genoemd. Dat laatste is onzes inziens inderdaad erg belangrijk. 'Verschillende overheidsorganisaties bezien hoe het contact met schuldenaren kan worden verbeterd'. In deze laatste korte opgave, zit een deel van de oplossing. Het contact tussen de overheid en de schuldenaar moet toezien op een gezamenlijk plan van aanpak, waarbij gekeken wordt naar de (on)mogelijkheden van de schuldenaar. Zeker met het oog op de kwetsbaarheid van veel van deze burgers, moet hierop stevig worden ingezet.

- Hoe gaat de staatssecretaris zorgdragen voor een voortvarende aanpak van het verbeteren van het contact met schuldenaren en wordt geborgd dat voldoende rekening gehouden wordt met de onmogelijkheden van de schuldenaar.
- Wil de staatssecretaris zorgdragen voor het met spoed inzetten op een stop op de stapeling van boetes voor mensen met schulden.

Wij denken ook hierin vanzelfsprekend graag mee als branches, ook waar het gaat om extra kwetsbare groepen.

3. Opkopen van schulden heeft dramatische gevolgen

Bij het zien van concrete gevallen waarin mensen in de schulden komen en hun toestand alleen maar verergerd, moeten we als samenleving zorgdragen voor adequate hulp. Inmiddels is veel bekend over groepen die extra kwetsbaar zijn voor schulden. Duidelijk is dat deze kwetsbaarheid alleen maar verder toeneemt, wanneer er schuldenproblemen zijn.¹²

Het doorverkopen van schulden komt steeds vaker voor. Bij deze schuldenhandel kopen incassobureaus vorderingen op grote schaal op. Omdat ze nu eigenaar zijn van de vordering loont het om de schuldenaar onder druk te zetten om zo zoveel mogelijk winst te behalen. Er wordt niet meer gekeken naar het vermogen van de schuldenaar om te betalen, terwijl het om vorderingen gaat die in de eerste plaats al niet betaald konden worden. Voor de schuldenaar wordt de situatie alleen maar verwarrender: want wie de eigenaar is van de schuld en wie de oorspronkelijke schuldeiser was, is vaak onduidelijk. Zelfs voor de schuldhulpverlener is het vaak moeilijk om hier duidelijkheid over te krijgen, laat staan voor onze kwetsbare doelgroep.

¹¹ In deze motie is verzocht de wanbetalersregeling te onderzoeken op ongewenste effecten en mogelijke verbeteringen en daarbij de optie van uitstroom uit de regeling voor mensen onder bewind als (deel) oplossing mee te nemen. Kamerstuk, 34775-XVI nr. 73, vergaderjaar 2017-2018.

¹² Jungmann: Stress-sensitieve Dienstverlening, HU.

- Kan de staatssecretaris zorgdragen voor een stop op de mogelijkheid tot het opkopen van schulden op deze wijze.

4. Rol gemeenten is cruciaal: preventief en curatief!

In de brede schuldenaanpak wordt een totaalbudget van 80 miljoen voor de komende drie jaar beschikbaar gesteld voor het voorkomen van armoede. Een budget dat voor 90% via de decentralisatie-uitkering aan gemeenten beschikbaar zal worden gesteld. Dit is op zich een logische keuze binnen ons decentrale stelsel. Met deze middelen moeten gemeenten een impuls geven aan de verbetering van de toegang tot en effectiviteit van de gemeentelijke schuldhulpverlening en versterking van de lokale regiefunctie van het (kindgericht) armoedebeleid.

Het verschil tussen gemeenten is momenteel groot. Het gaat dan niet alleen om kwaliteit en toegang tot schuldhulpverlening, maar ook om zaken als het verlenen van bijzondere bijstand en het functioneren van gemeentelijke kredietbanken. Als het om bijzondere bijstand gaat, wordt in sommige gemeenten bijzondere bijstand voor woninginrichting bijvoorbeeld als gift en in andere gemeenten als lening verstrekt. Een lening voor mensen met schulden is echter funest. Gemeentelijke kredietbanken vragen rentepercentages die sterk uiteenlopen en zelfs oplopen tot meer dan 10%¹³. Ook wat de schuldhulpverlening betreft is er een groot verschil tussen gemeenten merkbaar. Het gaat dan om toegangseisen, maar ook om kwaliteit¹⁴.

- Hoe garandeert de staatssecretaris dat, onafhankelijk waar men woont, verbeteringen merkbaar zullen worden en dat wordt toegezien op uitvoering van wet en regelgeving en nieuwe afspraken.

Preventie en vroege aanpak faalt enorm

Met name waar het gaat om cliënten die bij de maatschappelijke opvang aankloppen is de situatie dramatisch. De schulden zijn inmiddels hoog opgelopen en huisuitzetting heeft plaatsgevonden. Mensen hebben de weg niet kunnen vinden in het te complexe systeem dat in ons land is ingericht. Dit laatste verbaast ons steeds weer. Hoe is het mogelijk dat mensen niet eerder worden opgepakt? Dit geldt zeker voor mensen die aankloppen bij de opvang, maar vanzelfsprekend ook voor cliënten in Beschermd Wonen en GGZ-instellingen, waar sprake is van fikse schulden.

Het is duidelijk dat woningbouwcorporaties en bijvoorbeeld energiebedrijven een bijdrage kunnen leveren aan vroeg signalering. Echter, de praktijk leert dat de huur vaak nog tot het laatst wordt betaald, terwijl de schulden al zijn opgelopen. Er zal dus in een veel eerder stadium hulp geboden moeten worden. Het is van groot belang dat wordt ingezet op het snel ingrijpen wanneer er geldproblemen ontstaan. Hoewel niet alle problemen, hiermee af te vangen zijn, zien we hier een belangrijke rol voor gemeentelijke loketten en met name de wijk en buurtteams. Zij zullen beter moeten worden toegerust om de situatie van mensen in te schatten. Het gaat dan ook om bijvoorbeeld LVB en laaggeletterdheid, maar zeker om geldproblemen.

- Hoe gaat de staatssecretaris zorgdragen voor betere toerusting van buurt/wijkteams om financiële problemen vroeg te onderkennen en enkele basiszaken te checken en regelen.

Het gaat dan dus echt om het vaststellen van problemen, niet om zelf aan de slag gaan met een traject, maar gericht door te verwijzen. Wel zal een aantal basiszaken moeten worden gecheckt en hierop kan dan

¹³ Hier is reeds aandacht voor gevraagd vanuit de SP-fractie.

¹⁴ Nav het rapport 'Open deur' van de Nationale Ombudsman is een kamerbrief geschreven

actie ondernomen worden.¹⁵ Er zijn reeds goede voorbeelden bekend zoals de ‘Vroeg Eropaf’ aanpak. Het is goed dit soort aanpakken breder in te zetten.

Toegang en kwaliteit Reguliere schuldhulp

Schuldhulpverlening is een vak apart. Professionals moeten op de hoogte zijn van tal van complexe regelingen en passende maatregelen treffen, afspraken maken met schuldeisers et cetera. Juist omdat schuldhulp een vak is en juist ook omdat schulden zo enorm veel impact hebben op mensen is het van het allergrootste belang dat er wordt geïnvesteerd in de gemeentelijke/reguliere schuldhulp. We hebben het dan over kennis en het op de hoogte zijn van alle financieel-technische aspecten. Het gaat echter ook over bejegening, erkenning van problemen en meer begrip in de dienstverlening van cliënten.

Dat laatste moet ook leiden tot het beter toegankelijk maken en een breder traject. Mensen die niet in staat zijn een budgetplaatje te maken – en dat zijn er zeer veel – moeten ook binnenboord gehouden worden namelijk. En wat, wanneer iemand die in een opvang/beschermd wonen-instelling woont wordt geweigerd, omdat geen sprake zou zijn van een zogenaamde ‘stabiele woonsituatie’. Dit is aan de orde van de dag binnen ons huidige schuldhulpsysteem.

Wanneer er slechts 193.000 mensen hulp krijgen, terwijl er ruim 1,4 miljoen huishoudens die in zeer zwaar weer zitten (of dreigen te komen), dan moet daaraan vooral worden gewerkt. Er wordt reeds ingezet in de brede schuldenaanpak op deskundigheidsbevordering; Schouders Eronder en ook Vakmanschap wordt genoemd. Het gaat echter ook om menskracht en ruimte voor flexibiliteit. Kwetsbare groepen vergen meer tijd om tot een goed traject te komen en hebben langduriger ondersteuning nodig¹⁶. Dat betekent dat gemeenten in staat moeten worden gesteld de formatie en daarmee de standaard schuldhulpverlening uit te breiden. Alleen door uitbreiding is het ook mogelijk om te zorgen dat minder mensen onder bewind gesteld moeten worden.

Door de bezuinigingen die gemeenten hebben moeten doen op de schuldhulpverlening is het aantal aanvragen voor bewind voering enorm toegenomen. Dit gebeurt nu vaak – ook tot verdriet van gemeenten – omdat het reguliere pakket onvoldoende steun biedt voor deze groep. Gemeenten moeten deze kosten vaak middels bijzondere bijstand weer compenseren, wat een grote kostenpost is geworden. Het probleem is dus verplaatst, maar niet opgelost. Nadat bewind voering vanwege schulden is uitgesproken, wordt er door de bewindvoerder niet of nauwelijks gewerkt aan het vergroten van de financiële zelfredzaamheid. Door te investeren in de schuldhulpverlening en gemeentelijk budgetbeheer kunnen meer mensen niet alleengebruik maken van de schuldhulpverlening, maar kan er ook gewerkt worden aan de financiële zelfredzaamheid en kunnen recidive en bewindvoering vaker voorkomen worden.

- Wat kan de staatssecretaris toezeggen om de reguliere schuldhulp uit te breiden met kwalitatief voldoende toegeruste mensen.
- Hoe gaat de staatssecretaris zorgdragen dat gemeenten breed sprake is van substantiële verbetering van schuldhulp op afzienbare termijn

In de brede aanpak wordt aandacht voor laaggeletterdheid geschonken. Zo wordt bij de Belastingdienst een pilot met Stichting Lezen en Schrijven vormgegeven. Juist de rol van gemeenten, als verantwoordelijke overheid voor schuldhulp, is hierin belangrijk. Meer kennis van problemen als laaggeletterdheid, LVB en andere ‘kwetsbaarheden’, is cruciaal. Het gaat echter ook voor een belangrijk deel om wat meer begrip, inlevingsvermogen en daardoor een wat andere bejegening. Ook het opnemen van aandacht voor het

¹⁵ Federatie Opvang ontwikkelt een EHBA eerste hulp bij administratie pakket dat hiertoe bruikbaar kan zijn.

¹⁶ NVVK: Notitie aan wethouders en raadsleden, 2018.

doenvermogen (WRR-rapport) is hierbij van toegevoegde waarde, evenals de aandacht voor LVB problematiek en een pilot voor persoonsgerichte aanpak voor mensen met een ernstige psychiatrische aandoening. Ook waar gesproken wordt over eenvoudig maatwerk bij ingewikkelde problemen, omarmen wij vanuit onze branches deze inzet.

Het is zeker positief dat hiermee een start wordt gemaakt, echter we willen hierin graag enige snelheid zien. Bovendien wordt hier zowel gesproken over trajecten binnen ministeries, als gemeentelijke pilots. Hierbij willen we graag ook binnen de gemeentelijke uitvoering zo spoedig mogelijk effecten zien.

- Hoe zorgt de staatssecretaris voor coördinatie tussen landelijke en lokale trajecten, waardoor optimaal rendement wordt behaald in een verbeterde aanpak voor de meest kwetsbare groepen?

5. Speciale Schuldhulp voor de meest kwetsbaren is nodig.

Ondanks genoemde inspanningen, is het van groot belang dat wordt onderkend, dat geschetste kwetsbaarheid van bepaalde groepen soms zodanig is, dat mogelijk de reguliere schuldhulp ook in de toekomst niet zonder meer toereikend kan zijn. Niet voor niets hebben diverse instellingen opvang en beschermd wonen eigen schuldhulp opgezet. Soms besteden gemeenten zelfs een deel van de gespecialiseerde schuldhulpverlening uit om dit specialistenwerk uit te voeren¹⁷. Hierbij wordt vaak de combinatie van schuldhulp en budgetbeheer genoemd. Federatie Opvang zet voor zowel opvang als beschermd wonen – in afstemming met het door de staatssecretaris genoemde project ‘Schouders Eronder’ – in op een adequate aanpak voor de meest kwetsbare groepen in opvang en beschermd wonen-instellingen.

Het is van groot belang dat er een brug gebouwd gaat worden tussen deze vorm van extra intensieve begeleiding en de reguliere schuldhulp. We gaan ervan uit dat ook in de toekomst deze specialistische vormen noodzakelijk zijn. In de Meerjarenagenda Beschermd Wonen en Maatschappelijk Opvang staat het als volgt verwoord: ‘Vroeg signalering van schulden wordt ondersteund door afspraken met gemeenten over hoe door de gezamenlijke inzet van de betrokken (zorg)professionals en de schuldhulpverlening tot een passend aanbod voor mensen met Multi problematiek gekomen kan worden. Nu vallen zij nog wel eens buiten de boot door hoge eisen aan de voorkant of tijdens het traject.’

Ook zien we dat, na overdracht van een cliënt naar de reguliere schuldhulp, vaak nog een begeleider actief moet blijven om te zorgen dat het traject rond schulden ook succesvol is. Dit geldt ook voor maatschappelijk werkers die actief zijn in een wijk/buurt.

- Wil de staatssecretaris in samenwerking met haar collega’s van VWS zorgdragen voor het blijvend ontwikkelen van de genoemde specialistische dienstverlening en aansluiting met de reguliere schuldhulp en hierover met de branches in gesprek gaan?
- Wil de staatssecretaris inzetten op goede samenwerking tussen financieel specialisten enerzijds en maatschappelijk werkers/begeleiders anderzijds.

Armoede en problematische schulden hebben invloed op alle leefgebieden van mensen. Het is enorm belangrijk dat met name in alle organisaties die actief zijn in welzijn/maatschappelijk werk, enige kennis

¹⁷ Stadsgeldbeheer Utrecht, Stichting Findien den Haag (voortkomend uit Limor en Kesslerstichting) en anderen.

aanwezig is. Al was het maar om iemand snel juist door te verwijzen. Ook binnen opvang en beschermd wonen zijn wij actief om waar nodig het kennisniveau over financiën bij onze professionals te vergroten en vooral het verrichten van eerste hulp bij financiën voor cliënten in te zetten. Om dit structureel en kwalitatief voldoende in te richten voor deze uiterst kwetsbare groep is steun nodig.

Voor vragen over deze brief kunt u zich richten tot drs. Karen van Brunschot of mr. Rina Beers (033 461 50 29), e-mail: k.vanbrunschot@opvang.nl of r.beers@opvang.nl Vanzelfsprekend lichten we het bovenstaande graag toe en gaan graag met u in gesprek om een bijdrage te leveren aan de verbetering van de situatie voor de meest kwetsbare schuldenaren. We willen hierin als branches ook onze verantwoordelijkheid nemen en een bijdrage leveren. We beschikken inmiddels over veel kennis, die we graag met u delen

Met vriendelijke groet,

de heer A.P.B.M. van Tuijn
voorzitter RIBW Alliantie

de heer drs. J.P. Laurier
voorzitter Vereniging Federatie Opgang

mevrouw drs. V.J.W.C. Esman-Peeters
directeur GGZ Nederland